

Usmernenie

Osobitný spôsob plnenia školskej dochádzky

Vzdelávanie cudzincov

1. Osobitný spôsob plnenia školskej dochádzky

1.1 Povinná školská dochádzka (ďalej len „PŠD“) v zákone č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“)

Základný rámec plnenia PŠD upravuje § 20 školského zákona.

Podľa § 20 ods. 1 a 2 školského zákona

„(1) Povinná školská dochádzka sa plní v základných školách, v stredných školách a v školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami podľa tohto zákona, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Zákonný zástupca dieťaťa je povinný prihlásiť dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole (ďalej len „zápis“). Zápis sa koná od 1. apríla do 30. apríla, ktorý predchádza začiatku školského roka, v ktorom má dieťa začať plniť povinnú školskú dochádzku.“

1.2 Miesto plnenia PŠD

Miesto plnenia PŠD určuje § 20 ods. 5 školského zákona:

„(5) Žiak plní povinnú školskú dochádzku v základnej škole v školskom obvode, v ktorom má trvalý pobyt (ďalej len „spádová škola“), ak zákonný zástupca pre svoje dieťa nevyberie inú základnú školu. Žiak môže plniť povinnú školskú dochádzku v inej ako spádovej škole, ak ho riaditeľ tejto školy prijme na základné vzdelávanie.“

Určujúcim kritériom pre určenie osobitného spôsobu plnenia PŠD je **trvalý pobyt žiaka v Slovenskej republike (ďalej len „SR“), nie jeho občianstvo.**

1.3 Spôsob plnenia PŠD

Ak má žiak trvalý pobyt v SR, podľa § 54 ods. 12 školského zákona môže plniť PŠD v SR:

- dennou formou štúdia alebo
- formou individuálneho vzdelávania.

1.4 Formy osobitného spôsobu plnenia školskej dochádzky

Formy osobitného spôsobu plnenia školskej dochádzky sú ustanovené v § 23 školského zákona:

„a) individuálne vzdelávanie, ktoré sa uskutočňuje bez pravidelnej účasti na vzdelávaní v škole podľa tohto zákona (ďalej len „individuálne vzdelávanie“),

b) vzdelávanie v školách mimo územia Slovenskej republiky,

- c) *vzdelávanie v školách zriadených iným štátom na území Slovenskej republiky so súhlasom zastupiteľského úradu iného štátu, ak zastupiteľský úrad iného štátu oznámil ministerstvu školstva, že vydal súhlas na zriadenie školy, ktorá sa nevedie v sieti škôl a školských zariadení podľa osobitného predpisu,⁸⁾*
- d) *vzdelávanie v školách, v ktorých sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie podľa medzinárodných programov na základe poverenia ministerstva školstva,*
- e) *individuálne vzdelávanie v zahraničí pre žiakov základnej školy,*
- f) *podľa individuálneho učebného plánu,*
- g) *vzdelávanie v Európskych školách. “.*

1.5 Podrobnosti o osobitnom spôsobe plnenia PŠD

Na osobitné formy spôsobu plnenia školskej dochádzky v školách mimo územia SR sa vzťahujú ustanovenia § 25 ods. 1 až 5, 7 až 9 školského zákona.

Na osobitnú formu spôsobu plnenia školskej dochádzky v školách zriadených iným štátom na území SR so súhlasom zastupiteľského úradu iného štátu, ak zastupiteľský úrad iného štátu oznámil Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR, že vydal súhlas na zriadenie školy, ktorá sa nevedie v sieti škôl a školských zariadení podľa osobitného predpisu, sa vzťahujú ustanovenia § 25 ods. 1, 2, 4, 5, 7 až 9 školského zákona.

Žiak, ktorý má trvalý pobyt v Slovenskej republike, je žiakom školy na území SR na základe rozhodnutia riaditeľa školy o prijatí žiaka do školy (ďalej len „rozhodnutie o prijatí“). Škola, ktorej riaditeľ školy vydal rozhodnutie o prijatí, je kmeňová škola žiaka.

Pred plánovaným odchodom zákonného zástupcu spolu so žiakom alebo pred odchodom plnoletého žiaka mimo územia SR požiada zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak písomne riaditeľa kmeňovej školy o povolenie vzdelávania mimo územia SR. V žiadosti uvádza:

- meno, priezvisko a bydlisko žiaka,
- rodné číslo žiaka,
- adresu bydliska v zahraničí a
- názov a adresu školy, ktorú bude žiak v zahraničí navštevovať, ak je vopred známa.

Riaditeľ kmeňovej školy vydá rozhodnutie o povolení plniť školskú dochádzku mimo územia SR podľa § 5 ods. 3 písm. d) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 596/2003 Z. z.“) s určením dátumu začiatku povolenia plniť školskú dochádzku mimo územia Slovenskej republiky. V odôvodnení rozhodnutia odporúčame uviesť, že **rozhodnutie o povolení plniť školskú dochádzku mimo územia Slovenskej republiky stráca účinnosť dňom pokračovania plnenia školskej dochádzky v kmeňovej škole v SR.**

Kmeňová škola poskytuje žiakovi, na základe žiadosti zákonného zástupcu alebo plnoletého žiaka, učebnice a pracovné zošity. Kmeňová škola žiakovi neposkytuje učebné texty.

Ak ide o vzdelávanie podľa § 23 písm. b) školského zákona, zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak do 30 dní po príchode žiaka do krajiny pobytu predloží riaditeľovi kmeňovej školy doklad s uvedením názvu a adresy školy, ktorý potvrdzuje, že žiak navštevuje príslušnú školu v zahraničí. Zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak predloží tento doklad vždy k 15. septembru príslušného školského roka, ak žiak pokračuje vo vzdelávaní v škole mimo územia Slovenskej republiky.

Ak zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak nepredloží príslušný doklad v ustanovenej lehote, kmeňová škola začne evidovať dochádzku žiaka ako neospravedlnenú absenciu, a to do času takého konania zákonného zástupcu alebo plnoletého žiaka, v ktorom sa preukáže riadne plnenie povinnej školskej dochádzky.

Riaditeľ kmeňovej školy je povinný zanedbávanie povinnej školskej dochádzky oznámiť obci, v ktorej má zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak trvalý pobyt, podľa § 5 ods. 11 zákona č. 596/2003 Z. z., a príslušnému orgánu štátnej správy (ÚPSVaR).

1.6 Ukončovanie vzdelávania pri osobitnom spôsobe plnenia PŠD

Podľa § 25 ods. 5 školského zákona „*Žiak, ktorý vykonáva osobitný spôsob plnenia školskej dochádzky podľa § 23 písm. b) a c), môže na základe žiadosti zákonného zástupcu žiaka alebo žiadosti plnoletého žiaka vykonať komisionálne skúšky. V žiadosti zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak uvedie ročníky, za ktoré sa majú komisionálne skúšky vykonať.*“.

Citované znenie § 25 ods. 5 školského zákona je účinné od 1. 9. 2015, kedy k zmene došlo zákonom č. 188/2015 Z. z. Dovtedy školský zákon upravoval povinnosť vykonať KS „*spravidla za každý rok*“.

Podľa § 25 ods. 9 školského zákona „*Žiak, ktorý nepožiadal o vykonanie komisionálnych skúšok podľa odseku 5, vykoná komisionálne skúšky po ukončení osobitného spôsobu plnenia školskej dochádzky. Podľa výsledkov komisionálnych skúšok riaditeľ školy zaradí žiaka do príslušného ročníka.*“.

Ak ide o žiaka, ktorý

- absolvoval aj ukončil PŠD v zahraničí,
- získal nižšie stredné vzdelanie a
- **má záujem pokračovať** v štúdiu na strednej škole v Slovenskej republike,

nekoná KS v základnej škole, ale je potrebné požiadať okresný úrad v sídle kraja o uznanie dokladu o vzdelaní vydaného školou v zahraničí (viď bod 3).

Ak žiak

- ukončí osobitný spôsob plnenia PŠD v zahraničí,
- **pokračuje v ďalšom ročníku** na území Slovenskej republiky (napr. 5. až 7. ročník základnej školy plnil PŠD v zahraničí, ale ďalší ročník bude navštevovať v kmeňovej základnej škole v SR) a
- **nepožiadal o vykonanie KS podľa § 25 ods. 5 školského zákona,**

povinnosť vykonať skúšku „po ukončení“ osobitného spôsobu plnenia PŠD v tomto prípade vyplýva priamo z § 25 ods. 9 školského zákona, čo znamená, že nie je potrebné predkladať žiadosť o vykonanie KS zákonným zástupcom žiaka alebo plnoletým žiakom. Podľa výsledkov KS riaditeľ školy zaradí žiaka do príslušného ročníka. Žiak môže byť zaradený do ročníka, v ktorom bol zaradený v zahraničí, ale **môže byť zaradený aj o ročník nižšie alebo vyššie**.

Na účely vykonania KS sa odporúča, aby zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak doručil riaditeľovi kmeňovej školy **kópiu posledného vysvedčenia** najneskôr do dvoch týždňov od ukončenia osobitného spôsobu plnenia školskej dochádzky. Odporúča sa, aby túto skutočnosť mala škola uvedenú v školskom poriadku a zároveň, aby to riaditeľ uviedol aj v odôvodnení rozhodnutia o povolení osobitného spôsobu plnenia PŠD.

Ak je vysvedčenie, ktoré zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak predkladá kmeňovej škole, v inom jazyku, ako je vyučovací jazyk školy, zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak zabezpečí jeho úradný preklad do slovenského jazyka na vlastné náklady; uvedené sa netýka vysvedčenia vydaného školou z Českej republiky.

Riaditeľ kmeňovej školy, na základe predloženého vysvedčenia porovná vyučovacie predmety školy v zahraničí s učebným plánom kmeňovej školy a na základe tohto porovnania v rozhodnutí podľa § 5 ods. 3 písm. f) zákona č. 596/2003 Z. z. o povolení vykonať KS určí:

- termín konania KS (najneskôr 15 dní pred konaním KS),
- obsah KS na základe vzdelávacích štandardov z vyučovacích predmetov alebo časti predmetov, ktoré neboli súčasťou vzdelávacieho programu školy v zahraničí, napr. geografia – časť o SR, dejepis – zameranie na históriu Slovenska, slovenský jazyk a literatúra a pod.),
- rozsah KS a
- formu KS.

KS podľa § 25 ods. 9 školského zákona sa vykonáva **za ročník uvedený na vysvedčení** zo školy v zahraničí, to znamená, že ak sa žiak vrátil do kmeňovej školy po ukončení plnenia školskej dochádzky v zahraničí s vysvedčením napr. za 8. ročník, KS overuje plnenie vzdelávacích štandardov daného predmetu 8. ročníka, aj keď žiak nevykonával KS za predchádzajúce ročníky. V žiadosti môže zákonný zástupca alebo plnoletý žiak uviesť aj iné ročníky, za ktoré chce KS vykonať.

Ak vyučovací predmet (alebo jeho časť, tematický okruh) žiak neabsolvoval v škole v zahraničí a v učebnom pláne kmeňovej školy je „nižšie“ ako v ročníku, v ktorom žiak vykonáva KS, môže riaditeľ kmeňovej školy rozhodnúť o vykonaní KS **aj z tohto vyučovacieho predmetu** alebo jeho časti (napr. geografia sa v kmeňovej škole vyučuje len do 7. ročníka a žiak vykonáva KS v 8. ročníku).

Na KS môže byť prítomný zákonný zástupca žiaka, ktorý ale nesmie zasahovať do jej priebehu. V jeden deň môže žiak vykonať KS najviac z dvoch predmetov. Pri organizácii KS škola dodržiava všetky ustanovenia o KS podľa školského zákona, vrátane povinnosti viesť povinnú dokumentáciu o KS.

Po vykonaní KS vydá kmeňová škola vysvedčenie s uvedením hodnotenia len v predmete/predmetoch, z ktorých žiak vykonával KS. V doložke vysvedčenia sa uvádza:

- *„Žiak je na tomto vysvedčení hodnotený z predmetov, z ktorých nebol hodnotený na vysvedčení vydanom v školskom roku ... školou ... za ... ročník.“*
- *Ak je vysvedčenie vydané za posledný ročník vzdelávacieho programu pre prvý stupeň základnej školy, žiak získa primárne vzdelanie. Na vysvedčení v štvrtom ročníku sa do doložky uvedie aj: „Žiak získal primárne vzdelanie.“*
- *Ak je vysvedčenie vydané za posledný ročník vzdelávacieho programu pre druhý stupeň základnej školy alebo po ukončení 1. ročníka päťročného vzdelávacieho programu strednej školy, do ktorého bol prijatý po ukončení 8. ročníka, alebo 4. ročníka osemročného vzdelávacieho programu strednej školy, žiak získa nižšie stredné vzdelanie poskytované základnou alebo strednou školou. Na vysvedčení sa do doložky uvedie aj: „Žiak získal nižšie stredné vzdelanie.“*
- *Na konci ročníka, v ktorom žiak splnil PŠD, sa v doložke uvedie: „Žiak splnil povinnú školskú dochádzku.“*

1.7 Individuálne vzdelávanie v zahraničí pre žiakov základnej školy

Na individuálne vzdelávanie v zahraničí pre žiakov základnej školy sa vzťahujú ustanovenia § 25 ods. 1, 2, 4, 6 až 8 školského zákona.

Podľa ustanovenia § 25 ods. 6 a 8 školského zákona

„(6) Žiaci, ktorí vykonávajú osobitný spôsob školskej dochádzky podľa § 23 písm. e), vykonajú skúšku zo všetkých povinných vyučovacích predmetov učebného plánu príslušného ročníka kmeňovej školy okrem predmetov s prevahou výchovného zamerania za každý príslušný školský rok, najviac však za všetky ročníky po ukončení štvrtého ročníka základnej školy a deviateho ročníka základnej školy.

(8) Žiak, ktorý vykonáva osobitný spôsob plnenia školskej dochádzky podľa § 23 písm. e), alebo žiak, ktorý požiadal o vykonanie komisionálnych skúšok podľa odseku 5, vykoná komisionálne skúšky. Termín, obsah a rozsah komisionálnych skúšok určí riaditeľ školy, v ktorej sa majú komisionálne skúšky vykonať, najneskôr 15 dní pred ich konaním. Na základe výsledkov komisionálnych skúšok vydá škola žiakovi vysvedčenie.“

1.8 Evidencia žiaka plniaceho PŠD osobitným spôsobom v školskom informačnom systéme

Správca školského informačného systému (ďalej len „ŠIS“), ktorý, je napr. ASC agenda, E-škola a iné) vyznačí žiakovi v ŠIS začiatok PŠD osobitným spôsobom podľa dátumu uvedenom na rozhodnutí podľa § 5 ods. 3 písm. d), j) alebo k) zákona č. 596/2003 Z. z.

Počas vzdelávania v rámci osobitného spôsobu PŠD podľa § 23 písm. b), c) alebo e) školského zákona, vedie škola evidenciu o žiakovi tak, že na konci školského roka „posúva“ žiaka do vyššieho ročníka, aj keď nevykonal KS za príslušný ročník.

Ak zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak nesplní povinnosť o doručení dokladu podľa § 25 ods. 3 školského zákona s uvedením názvu a adresy školy, ktorý potvrdzuje, že žiak navštevuje príslušnú školu v zahraničí, riaditeľ kmeňovej školy nahlási zanedbávanie povinnej školskej dochádzky obci, v ktorej má zákonný zástupca dieťaťa trvalý pobyt podľa § 5 ods. 11 zákona č. 596/2003 Z. z. a príslušnému orgánu štátnej správy (ÚPSVaR).

V ŠIS správca vyznačí žiakovi koniec PŠD osobitným spôsobom po jeho ukončení.

Škola vedie evidenciu žiaka, ktorému bolo povolené plnenie PŠD osobitným spôsobom v ŠIS najdlhšie do 10. roku plnenia povinnej školskej dochádzky, a to aj vtedy, keď o žiakovi nemá informácie. Po ukončení školského roka, v ktorom by žiak mal splnených 10 rokov PŠD a žiak neukončil PŠD komisionálnou skúškou, ukončí jeho evidenciu v ŠIS a zároveň informuje o tejto skutočnosti obec, v ktorej má zákonný zástupca žiaka trvalý pobyt podľa § 5 ods. 11 zákona č. 596/2003 Z. z. a príslušný orgán štátnej správy (ÚPSVaR).

1.9 Návrat žiaka do kmeňovej školy

Pri návrate zo zahraničia v priebehu PŠD, teda po ukončení osobitného spôsobu PŠD podľa § 23 písm. b), c) alebo e) školského zákona, vykoná žiak KS. Podľa výsledkov KS riaditeľ školy zaradí žiaka do príslušného ročníka. Zohľadňuje však jeho vek a iné doterajšie vzdelávacie prostredie, a obvykle je vhodné zaradiť žiaka do ročníka, do ktorého podľa veku patrí. Ak žiak ovláda slovenský jazyk nedostatočne, riaditeľ školy spolu s učiteľom slovenského jazyka, školským psychológom alebo školským špeciálnym pedagógom a so zákonným zástupcom žiaka alebo s plnoletým žiakom vypracuje plán na podporu rozvoja jeho jazykových zručností (doučovanie učiteľom, doučovanie spolužiakmi, účasť na krúžku danej tematiky a pod.).

Odporúča sa, aby riaditeľ základnej školy, ak o to zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak požiadal, rozhodol o umožnení vzdelávania takéhoto žiaka podľa individuálneho učebného plánu podľa § 26 školského zákona.

Hodnotenie z vyučovacieho jazyka školy u žiaka, ktorý ho ovláda nedostatočne z dôvodu dlhodobého pobytu v zahraničí, sa počas dvoch hodnotiacich období odporúča uskutočniť slovnou alebo vyjadrením „absolvoval“.

Po uplynutí dvoch hodnotiacich období sa odporúča uplatňovať v ďalších dvoch hodnotiacich obdobiach z vyučovacieho jazyka miernejšie kritériá, ak žiak naďalej dostatočne neovláda slovenský jazyk. Odporúča sa, aby riaditeľ základnej školy, ak o to zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak požiadal, rozhodol o umožnení vzdelávania takéhoto žiaka podľa individuálneho učebného plánu podľa § 26 školského zákona.

2. Vzdelávanie cudzincov

Cudzincov na účely školského zákona upravuje § 146 školského zákona. Podľa § 146 ods. 1 a 2 školského zákona

„(1) *Cudzinci sú na účely tohto zákona deti*

a) osôb, ktoré sú občanmi iného štátu alebo osôb bez štátnej príslušnosti, s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky,⁸¹⁾

b) žiadateľov o udelenie azylu na území Slovenskej republiky podľa osobitného predpisu,⁸²⁾

c) Slovákov žijúcich v zahraničí,

d) ako žiadatelia o udelenie azylu podľa osobitného predpisu,⁸²⁾

e) ako cudzinci, ktorí sa nachádzajú na území Slovenskej republiky bez sprievodu zákonného zástupcu.⁸³⁾“.

(2) Deťom cudzincov s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky a deťom žiadateľov o udelenie azylu a Slovákov žijúcich v zahraničí sa poskytuje výchova a vzdelávanie, ubytovanie a stravovanie v školách podľa tohto zákona za tých istých podmienok ako občanom Slovenskej republiky.“.

Slovákov žijúcich v zahraničí definuje § 2 písm. a) zákona č. 474/2005 Z. z. o Slovákoch žijúcich v zahraničí a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého Slovákom žijúcim v zahraničí je „osoba, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a

1. je štátnym občanom Slovenskej republiky, alebo

2. nie je štátnym občanom Slovenskej republiky, ale uchováva si národné povedomie, a on alebo jeho predok v priamom rade má slovenskú národnosť,“.

2.1 Proces prijímania žiakov – cudzincov na vzdelávanie

Pri prijímaní žiaka – cudzinca do školy zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak predloží riaditeľovi školy v školskom obvode, v ktorom má žiak – cudzinec s povoleným pobytom (prechodný pobyt alebo trvalý pobyt):

- žiadosť o prihlásenie dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole a

- vysvedčenie zo školy, v ktorej sa doposiaľ vzdelával.

Na overenie úrovne znalostí štátneho jazyka u žiaka – cudzinca môže nariadiť riaditeľ školy KS na základe § 57 ods. 1 písm. d) školského zákona. Jej cieľom a výsledkom **nie je klasifikácia, ale slovné hodnotenie úrovne ovládania štátneho jazyka žiakom – cudzincom pre potreby školy**. Výsledky KS sú podkladom k čo najlepšiemu nastaveniu výchovno-vzdelávaciemu procesu žiaka – cudzinca v škole na území SR. Je na rozhodnutí riaditeľa školy, či má záujem o vykonanie KS pre žiaka – cudzinca na tento účel.

Riaditeľ školy v rámci rozhodnutia o prijatí rozhodne aj o tom, ktoré vyučovacie predmety bude žiak absolvovať v ktorom ročníku, napr. výchovy môže absolvovať v ročníku podľa veku, ale predmety, v ktorých je potrebné dostatočné ovládanie štátneho jazyka, môže absolvovať v nižšom ročníku.

Podľa § 146 ods. 4 školského zákona „*Deti žiadateľov o udelenie azylu, deti azylantov, deti cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana, zarad'uje do príslušného ročníka riaditeľ školy po zistení úrovne ich doterajšieho vzdelania a ovládania štátneho jazyka najneskôr do troch mesiacov od začatia konania o udelenie azylu, deti odídencom najneskôr do troch mesiacov od začatia konania o poskytnutie dočasného útočiska. Z dôvodu nedostatočného ovládania štátneho jazyka možno dieťa podmiennečne zaradiť do príslušného ročníka podľa veku, a to najviac na jeden školský rok.*“.

Podľa úrovne ovládania štátneho jazyka a potreby na jeho zdokonalenie v spolupráci s okresným úradom v sídle kraja môže riaditeľ školy **zorganizovať**, ak je to potrebné, pre žiaka – cudzinca **jazykový kurz**. Viac informácií je dostupných na:

<https://www.statpedu.sk/sk/vzdelavanie/vzdelavanie-deti-cudzincov/>.

https://www.statpedu.sk/files/sk/o-organizacii/projekty/erasmus-slovincina-deti-cudzincov/erasmus-vzdelavanie_deti_cudzincov.pdf

V prípade nedostatočného ovládania štátneho jazyka možno dieťa podmiennečne zaradiť do príslušného ročníka podľa veku, a to najviac na jeden školský rok.

Takéto zaradenie sa odporúča prerokovať so zákonným zástupcom žiaka – cudzinca, z dôvodu predchádzania negatívnych reakcií, a to s písomným záznamom o prerokovaní v pedagogickej rade a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka o preradení.

Príslušnú dokumentáciu (informovaný súhlas, zápis z prerokovania so zákonným zástupcom, doklady dokazujúce nedostatočné ovládanie štátneho jazyka) zakladá riaditeľ školy **do osobnej zložky žiaka** a archivuje ju podľa registratúrneho poriadku školy.

Preradenie žiaka – cudzinca do nižšieho ročníka alebo vyššieho ročníka a odôvodnenie uvedie riaditeľ školy v katalógovom liste žiaka.

2.2 Hodnotenie žiakov – cudzincov

Hodnotenie žiaka – cudzinca zo štátneho jazyka sa počas dvoch hodnotiacich období odporúča uskutočniť slovné alebo vyjadrením „absolvoval“.

Po uplynutí dvoch hodnotiacich období sa odporúča uplatňovať v ďalších dvoch hodnotiacich obdobiach zo štátneho jazyka miernejšie kritériá, ak žiak naďalej dostatočne neovláda štátny jazyk. Odporúča sa, aby riaditeľ základnej školy, ak o to zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak požiadala, rozhodol o umožnení vzdelávania takéhoto žiaka podľa individuálneho učebného plánu podľa § 26 školského zákona.

Pri hodnotení¹⁾ žiaka – cudzinca v prvom školskom roku a druhom školskom roku na území SR sa v iných vyučovacích predmetoch ako je štátny jazyk odporúča sa prihliadať na možnú mieru pochopenia štátneho jazyka, jeho vecné vedomosti, a nie úroveň jazykovej správnosti jeho slovného prejavu.

3. Uznanie dokladu o vzdelaní

Ak žiak absolvuje celý vzdelávací program v škole v zahraničí a nekonal KS v základnej škole v SR, ale chce pokračovať v štúdiu na strednej škole v SR, môže požiadať okresný úrad v sídle kraja o uznanie dokladu o vzdelaní podľa § 36 ods. 3 zákona č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Okresný úrad v sídle kraja rozhodne v správnom konaní o uznaní tohto dokladu na účely pokračovania v štúdiu v Slovenskej republike.

Riaditeľ školy môže požiadať Stredisko na uznávanie dokladov o vzdelaní o „vykonanie prevodu známok“, ak ide napr. o vysvedčenie na konci druhého roka za časť vzdelávania, ktoré žiak absolvoval v zahraničí.

¹⁾ Odporúča sa riaditeľom škôl brať do úvahy dve úrovne ovládania vyučovania – **sociolingválnu a akademickú úroveň**. Cieľom základného a rozširujúceho kurzu štátneho jazyka je naučiť žiakov komunikovať v slovenčine, dorozumieť sa v bežných komunikačných situáciách. Ide o slovenský jazyk ako cudzí jazyk (t. j. ako keď sa Slováci učia napr. angličtinu) – to je sociolingválna úroveň. Žiak ale musí zvládnuť slovenský jazyk nielen ako komunikačný jazyk, ale zároveň v tomto jazyku aj učivo vyučovacích predmetov – to je akademická úroveň.

Úroveň jednotlivých kompetencií (čítanie, písanie, hovorenie, počúvanie s porozumením) nemusí byť u toho istého žiaka rovnaká, napr. v bežných komunikačných situáciách sa jeho ústny prejav blíži k prejavu ostatných žiakov, ale môže zaostávať v písaní. Jeho školská úspešnosť môže byť ovplyvnená nedostatočnou slovnou zásobou v slovenskom jazyku (porozumenie odborným textom z jednotlivých vyučovacích predmetov) a nízkou úrovňou písania (slohové práce).

Kým sociolingválnu kompetenciu dokáže žiak zvládnuť obvykle za 6 mesiacov, akademickú úroveň jazyka dokáže niekedy zvládnuť až za 5 a viac rokov. Aj toto by mali riaditelia brať do úvahy a len veľmi výnimočne zaraďovať žiaka – cudzinca do nižšieho ročníka.

Ak žiaka (najmä na druhom stupni základnej školy alebo v strednej škole) po roku zaradí riaditeľ školy do nižšieho ročníka, žiak má často problémy s vytvorením si kamarátskych vzťahov, prehľbujú sa pocity frustrácie, často to vedie k pasivite alebo k dominantnému až agresívnemu správaniu, žiak PŠD ukončí v nižších ročníkoch a pod.)